

70. výročie
začiatku činnosti nemocnice
v Bratislave - Prievoze

70. výročie
začiatku činnosti nemocnice
v Bratislave - Prievoze
1939 - 2009

Prehľad histórie podľa rokov

- r. 1933 ~ Kongregáciou Dcér sv. Františka zakúpený od grófa Pavla Zsolnaya kaštieľ a hospodárska budova
- r. 1933 – 1934 ~ hospodárska budova Kongregáciou adaptovaná na detský domov a uvedená do prevádzky „Masarykovou ligou“, ktorá tu sústreďovala deti matiek s tuberkulóznym ochorením
- r. 1937 – 1939 ~ zrušenie detského domova v budove a zriadenie materskej škôlky
- r. 1939 - september ~ prispôsobenie budovy na nemocnicu – interné oddelenie
- r. 1946 ~ Kongregáciou prevedená rekonštrukcia budovy
- r. 1948 ~ poštátnenie nemocnice
- r. 1952 ~ pričlenenie k Štátnej nemocnici na Bezručovej ul.
- r. 1954 ~ pričlenenie k nemocnici Milosrdných bratov
- r. 1956 ~ pridelenie do administratívy nemocnice na Bezručovej ul.
- r. 1958 ~ odsun sestier Kongregácie z nemocnice do centralizačného kláštora v Jasove pri Košiciach
- r. 1958 – 1969 ~ nie sú k dispozícii žiadne správy o prevádzke nemocnice
- r. 1969 ~ návrat sestier Kongregácie do nemocnice v Prievoze na žiadosť riaditeľstva MÚNZ
- r. 1987 ~ pridelenie do správy NsP Ružinov na Ul. Šmidkeho
- r. 1991 ~ nemocnica aj kaštieľ (kaštieľ bol poštátnený v roku 1954) vrátené Kongregácii; nemocnica zostala pod správou Ružinovskej nemocnice
- r. 1995 – 1998 ~ Kongregáciou prevedená kompletná rekonštrukcia nemocnice
- r. 2000 – 2004 ~ priestory poskytnuté NsP Milosrdní bratia, spol. s r.o.
- r. 2005 ~ začiatok činnosti nemocnice pod názvom Liečebňa sv. Františka v prevádzke Mediky R, a. s.

História nemocnice v Bratislave – Prievoze

1939 – 2009

70. výročie začiatku činnosti nemocnice

Sestry z Kongregácie Dcér sv. Františka Assiského (ďalej len Kongregácia), ktoré prišli do Bratislavy - Prievozu v r. 1933, adaptovali pôvodnú hospodársku budovu oproti kaštieli na nemocnicu za účelom ošetrovania chorých, nakoľko toto bola, a aj v súčasnosti je, ich hlavná charizma.

Spočiatku bol v budove detský domov a sestry sa starali o deti, ktorých matky boli choré na tuberkulózu. Na prízemí bola materská škola.

Ministerstvo zdravotníctva neskôr povolilo zriadiť v budove nemocnicu s oddelením pre vnútorné choroby. **Slávnosť otvorenia sa konala 11. novembra 1939.** Určitý čas bola nemocnica pričlenená ku Štátnej nemocnici v Bratislave. Kongregácia dodávala potrebný počet ošetrovateľského personálu a prevádzkala údržbu vo vlastnej réžii. Štátna správa sa starala o lekársky personál, dodávala lieky a bielizeň. Dňa 4. apríla 1945, tri dni pred prechodom fronty cez Bratislavu, musela byť nemocnica vyprázdnená. Niektorých pacientov previezli do Štátnej nemocnice v Bratislave a ostatných premiestnili do krytov pod kaštieľom – kláštornou budovou, kde bola zriadená provízorná nemocnica. Lekári, ktorí bývali v Bratislave, sa nemohli počas prechodu fronty dostať do práce. Preto dlhšiu dobu dňom i nocou slúžil chorým spolu so sestrami len MUDr. Surovecký. V nemocničnej budove boli ubytovaní ruskí vojaci.

Po skončení II. Svetovej vojny r. 1945 prebralo budovu ruské velenie, ktoré v nej zriadilo nemocnicu pre svojich ranených a chorých vojakov. Zdržali sa v nej 6 mesiacov. Po ich odchode bola budova zrenovovaná a znova slúžila svojmu účelu ako nemocnica pre vnútorné choroby. V roku 1948 bola poštátnená. Sestry v nej pracovali do 1. júla 1958, kedy s nimi Povereníctvo zdravotníctva rozviazalo pracovný pomer s trojmesačnou výpovednou lehotou. Túto lehotu nedodrжали a už 3. júla 1958 tridsaťpäť sestier násilne odviezli do centralizačného kláštora v Jasove pri Košiciach. Od toho času až do roku 1969 nemáme podklady, ako fungovala prevádzka nemocnice. Vieme len to, že nemocnicu zriadili aj v kaštieli.

V roku 1969 sa spoločenské pomery vyvíjali priaznivejšie. Riaditeľstvo MÚNZ v Bratislave sa obrátilo na vtedajšiu provinciálnu predstavenú sr. M. Fidelis Horvatovičovú so žiadosťou, aby zabezpečila kvalifikované zdravotné sestry, rtg. laborantku, biochemické laborantky, sanitárky a sestry do kuchyne pre II. interné oddelenie v Prievoze. Toto oddelenie bolo po odchode sestier zriadené v kaštieli. V tom čase provinciálna predstavená sestry k dispozícii nemala, nakoľko všetky boli sústredené v centralizačných kláštoroch a v rôznych ústavoch sociálnej starostlivosti. Požiadala preto riaditeľstvo MÚNZ o ich uvoľnenie, lebo nemocnica bola pre nedostatok ošetrovateľského personálu z väčšej časti zatvorená. Znovuotvorenie II. interného oddelenia v kaštieli záviselo od príchodu sestier. Provinciálna predstavená to oznámila sestram, ktoré túto požiadavku uvítali. Tešili sa, že sa môžu vrátiť k svojmu pôvodnému povolaniu, ošetrovať chorých v nemocnici. Mali totiž nádej, že keď tam budú pracovať, bude im nemocnica aj s kaštieľom vrátená do vlastníctva. Prvých dvanásť sestier sa do Prievozu vrátilo 27. februára 1969. Do nemocnice nastúpili 1. marca 1969, v mesiaci sv. Jozefa, ktorého si sestry Kongregácie zvlášť uctieávajú ako svojho veľkého ochrancu. Sestry sa po 11 - ročnej prestávke ošetrovania chorých museli opäť zaučať a osvojovať si nové metódy v zdravotníctve. Postupne prichádzali ďalšie sestry, takže 4. októbra 1969 mohla byť splnená požiadavka riaditeľstva nemocnice – prevziať všetky pracovné úväzky v odbore zdravotníctva na II. internom oddelení. Sestry prebrali najskôr ošetrovanie pacientov v kaštieli, neskôr pôvodnú nemocnicu, ktorú našli vo veľmi zlom stave. Na celom poschodí bola obsadená len jedna izba, a to pacientmi, ktorí sa vedeli o seba postarať sami. Na prízemí, kde bolo chorých viac, slúžili iba 4 sestry, ktoré na všetko nestačili. Rannú toaletu vykonávali chorým ich príbuzní až do príchodu našich sestier. V celej budove bola veľká nečistota a neporiadok. Bolo v nej I. interné oddelenie.

Pacientov tu prekladali z rôznych nemocníc a mnohí tu končili svoj život. V nemocnici bola zriadená aj pohotovostná služba pre príslušný obvod.

Nemocnicu vrátili do vlastníctva Kongregácie až v roku 1991. Pretože bola vo veľmi zlom stave, sestry v rokoch 1995 – 1998 na vlastné náklady zrekonštruovali celú budovu. Oddelenia aj s personálom sa medzitým dočasne presťahovali do nemocnice v Ružinove. Po rekonštrukcii sa mali vrátiť, no nestalo sa tak.

Preto v rokoch 2000 – 2004 poskytla Kongregácia budovu Nemocnici s poliklinikou Milosrdní bratia, spol. s r. o., ktorí v tom čase svoju nemocnicu rekonštruovali. V prevádzke bolo interné, chirurgické a onkologické oddelenie, neskôr len LDCH a ošetrovateľské pobyty.

Od apríla roku 2005 prevádzkuje nemocnicu – Liečebňu sv. Františka - Medika R, a.s. V prevádzke je oddelenie dlhodobo chorých, hospic a ošetrovateľské pobyty.

Lekári, ktorí nemocnicu viedli ako primári

- ◆ R. 1939 – 1973   **doc. MUDr. Kazimír Kollár**
- ◆ R. 1973 – 1979   **doc. MUDr. Stanislav Cagáň**
- ◆ R. 1979 – 1984   **MUDr. Alojz Kocinger**
- ◆ R. 1984 – 1991   **MUDr. Helena Slezáková**
- ◆ R. 1991 – 1995   **MUDr. Igor Ondruš**
- ◆ R. 2000 – 2003   **primári jednotlivých oddelení NsP
Milosrdných bratov, spol. s r. o.**
- ◆ R. 2004 – 2005   **doc. MUDr. Michal Zatkalík, CSc.**
- ◆ Od r. 2005   **MUDr. Michal Mrocek**

